

Veřejnost ocení proměny univerzitních budov k lepšímu

Podle architekta a památkáře Petra Domanického ze Západočeské galerie v Plzni se má Západočeská univerzita čím pochlubit, ale zároveň také má co zlepšovat. Vyzdvihuje historické stavby i moderní budovu Sutnarky a byl by rád, kdyby se univerzita více zviditelňovala nejen v kampusu, ale také v centru Plzně.

ZČU sídlí zčásti na Borech, zčásti v centru města. Říkáte, že to je pro Plzeň příznačné, proč?

Do značné míry to vyjadřuje vývoj školy od jejího založení těsně po válce a další souvislosti, které následovaly od poválečného období až do současnosti. V Plzni je na tom řada institucí podobně, například naše galerie nebo Západočeské muzeum. Některé instituce existovaly dříve, některé vznikly po válce sloučením jiných, některé byly založeny jako úplně nové, což je případ fakult dnešní univerzity. Problém je ale společný – na začátku byl vždy optimismus, že budou mít brzy odpovídající budovy, splňující veškeré požadavky. Ale většina je nemá dodnes.

Co tedy přišlo, když ten optimismus opadl?

Během 50., 60. a 70. let se to řešilo tak, že se institucím přidělovaly starší nebo staré objekty, které se nehodily k jiným účelům nebo o účel přišly. V případě univerzity to bylo ještě složitější. Počáteční představa byla totiž úplně jiná, a ačkoliv se po válce v koncepci založení vysokých škol v Plzni objevovala i filozofická fakulta a humanitní

školství, k jejímu založení došlo až po roce 1989 a školství v Plzni bylo dost jednostranně zaměřeno. Kromě samostatné Pedagogické fakulty a také Lékařské fakulty Univerzity Karlovy šlo hlavně o strojírenské obory. Lékařská fakulta převzala objekty úplně jiného určení a chystala novostavbu na Lochotíně, zatímco technické obory se začaly řešit v rámci velkého areálu plánovaného na Borských polích v návaznosti na Škodovku.

Škodovka měla zasahovat až na Borská pole?

Závod se plošně rozvíjel rovnoběžně s dnešní Domažlickou ulicí a území mezi ním, zastavěnou částí Bezovky a hranou při prodloužené Kaplířově ulici nad kasárnami se začalo říkat Zelený trojúhelník. Měl to být obrovský park a v něm administrativní část Škodovky, výzkumné centrum i technická vysoká škola. Šlo jen o to, jak vše rozmístit. V šedesátých letech se proto konala architektonická soutěž, kterou vyhrál pražský tým se zajímavým velkorysým návrhem. V Plzni měl vzniknout jeden z největších komplexů v republice. Došlo ale k něčemu pro

Plzeň příznačnému, totiž že vítězný tým už další stupně projektu neřešil, vše převzal Stavoprojekt a jiní architekti a realizace se roky neblížila.

Až do osmdesátých let, kdy přišel tým architekta Pavla Němečka.

Ano, stavba strojní fakulty začala takřka 40 let od jejího založení a koncept tohoto řešení ani umístění budov výsledku soutěže ze šedesátých let a její velkorysosti neodpovídalo. První postavená budova vypovídá spíše o době vzniku tohoto nového projektu.

Velkorysý trojúhelník nevznikl a univerzita je dnes tak trochu odříznutá od města. Změní se to?

Myslím, že hodně pomůže plánované prodloužení tramvaje, ale zásadní urbanistický problém přetrvává. Areál už se asi nikdy nestane plynulou součástí města. Věžáky, které rostou v Kaplířově ulici, nesměřují k tomu, aby vznikla příjemná nová třída s obchody a kavárnami, jejímž středem by jezdila tramvaj. Univerzitě by mohla pomoci koncepce areálu – je rozsáhlý a některé objekty jsou zajímavé. Například zeleň uprostřed, která teď sice zrovna neláká k pobytu, ale mohla by.

Co si vlastně myslíte o tom, jak je univerzita rozdělena na dvě části?

Když už na Borech sídlí podstatná část technických oborů, je rozhodně správné, že se tam přesouvají další. Na druhou stranu ale je dobře, že humanitní obory zůstávají v centru. Myslím, že by to tak mělo zůstat, aby se prohlubovaly vazby školy a dalších institucí – galerií, muzeí a tak dále. Osobně by se mi líbilo, kdyby třeba na místě autobusového nádraží vznikl moderní univerzitní areál humanitních oborů a uzavíral by Husovu ulici začínající Divadlem J. K. Tyla. Byl by to krásný městský bulvár, jenže je to nápad z říše snů. Jaké má univerzita plány, nevím, ale kdyby si mohla vybírat odpovídající budovy a rekonstruovat je, bylo by to ideální. Nyní se mi zdá, že se poměrně úspěšně snaží zbavovat objektů, které nenavazují, a ponechávat smysluplné komplexy.

Jako třeba právnickou fakultu v sadech Pětatřicátníků?

Tam se to povedlo, budova je pěkně opravená, je to stavba na úrovni Měšťanské besedy nebo Západočeského muzea. Na druhé straně však na ni navazuje objekt filozofické fakulty v Sedláčkově ulici a mezi nimi je ošklivé nádvoří. Opět nevím, co si lze dovolit, ale připadalo by mi fantastické, kdyby se změnilo. Kdyby tudy mohl člověk projít ze sadů do pěkně upraveného atria s fontánou, lavičkami a popínavou zelení, a vyjít v Sedláčkově ulici. Nebo kdyby takový prostor vznikl alespoň pro studenty a pedagogy. Ale právnická fakulta má i další možnosti – proč nemohou být za jejími obrovskými výlohami výstavy? Budova bude příjemnější a okolí dá najevo, že tady sídlí fakulta ZČU, studenti a učitelé tu

jsou a pracují. V mnohých našich městech patří studentský život k zásadním součástem kouzla center a veřejnost by to ocenila.

Jak na to?

Pro mě je určitý náznak proměna budov v Riegrově ulici, kde byly dříve dílny se zaolejovanými stroji a neprůhledná skla. To, že dnes v domech sídlí univerzitní kavárna a galerie, je na hranici zázraku. I když je škoda, že v ulici není také model Sutnarovy stavebnice, který pro ni vznikl. To je zase negativní podíl města. Důvody proti stavebnici při rekonstrukci ulice vůbec nesouvisely s urbanismem, ale kdykoliv se to dá napravit. Stavebnice by byla lákadlo a všichni by si ji fotili jako kašny na náměstí. Podobně jako v Riegrově ulici oživila budovu v Jungmannově ulici literární kavárna. Studenti takové změny ocení. Nemusí to být tak, že si odsedí hodinu a pak jdou pryč. Škola by si je mohla udržet.

Jaké další budovy ZČU jsou pro vás jako pro odborníka zajímavé?

Samozřejmě krásnou budovu někdejší reálky má Pedagogická fakulta ve Veleslavínově ulici, ačkoliv se také zbavila bývalé zahrady a místo ní udělala parkoviště. Mimo centrum jsou krásné také její budovy nad Chodským náměstím, potřebovaly by ovšem kvalitně opravit včetně vnitřních prostor a zahrady. Z kampusu na Borech pak vyčnívá budova Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara. Z tohoto setkání silně nadregionální architektury s architekturou regionální by se ale neměl stát osamocený ostrov, měl by vzniknout efekt, který ovlivní okolí. Proč by studenti fakulty nemohli vyřešit právě park v kampusu? Nejen uměleckými díly, ale kompletně ho vyřešit včetně tras, orientačního systému... Součástí by mohla být třeba připomínka aeroklubového a vojenského letiště, které na místě kampusu bylo. To místo je nabitě obrovským historickým potenciálem. ●

Ing. arch. Petr Domanický

**1973 v Plzni*

pracovník památkové péče a kurátor sbírek a výstav v Západočeské galerii v Plzni, autor a spoluautor publikací věnujících se architektuře Plzně a Plzeňského kraje, věnuje se také přednáškové činnosti, například na Univerzitě třetího věku ZČU